

> Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Ontvangen: 3-11-2023

2023/102--

HAS Green Academy
T.a.v. het College van Bestuur
Postbus 90108
5200 MA DEN BOSCH

**Hoger Onderwijs en
Studiefinanciering**
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

[REDACTED]

Onze referentie
42191379

Bijlagen
1

Datum 3 november 2023

Betreft Besluit macrodoelmatigheid joint degree hbo masteropleiding Gezonde Leefomgeving

Als u belang hebt bij dit besluit, dan kunt u hiertegen binnen 6 weken, gerekend vanaf de verzenddatum, bezwaar maken. Stuur uw bezwaarschrift naar DUO, Postbus 30205, 2500 GE Den Haag. U kunt uw bezwaar ook digitaal indienen op www.bezwaarschriftenocw.nl.

Geacht bestuur,

Met de brief van 12 juli 2023, door de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs (hierna: CDHO) ontvangen op 12 juli 2023, hebt u mij het voornemen voorgelegd om de joint degree hbo masteropleiding Gezonde Leefomgeving als bekostigde opleiding te verzorgen in Den Bosch.

Advies CDHO

De CDHO heeft mij bij brief van 9 oktober 2023, kenmerk 2023/102, negatief geadviseerd over uw aanvraag. Dit advies, dat integraal deel uitmaakt van dit besluit, treft u hierbij aan.

Besluit

Gelet op het bovengenoemd advies van de CDHO, het bepaalde in de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (hierna: WHW) en in de Regeling macrodoelmatig opleidingsaanbod hoger onderwijs 2023 (hierna: Regeling), heb ik besloten niet in te stemmen met uw voornemen om de joint degree hbo masteropleiding Gezonde Leefomgeving als bekostigde opleiding te verzorgen in Den Bosch.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor mijn besluitvorming is gelegen in artikel 6.2, eerste lid, van de WHW. Voorts is de Regeling leidraad geweest voor mijn afwegingen.

Motivering

Overeenkomstig het advies van de CDHO concludeer ik dat uw aanvraag niet voldoet aan zowel het behoefte als het ruimtecriterium¹,

¹ Artikel 6, eerste lid, onderdelen a en b, van de Regeling macrodoelmatig opleidingsaanbod hoger onderwijs 2023.

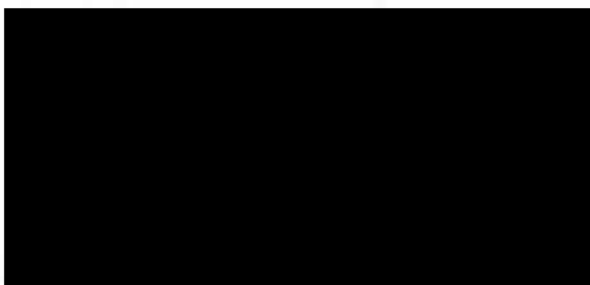
Voor de nadere motivering verwijs ik u naar het, als bijlage bij dit besluit meegestuurde, advies van de CDHO.

Onze referentie
42191379

Een afschrift van deze brief is verzonden aan de CDHO, de NVAO, DUO Groningen, de Inspectie van het Onderwijs en de VH.

Met vriendelijke groet,

de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
namens deze,
de directeur Hoger Onderwijs en Studiefinanciering,

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
T.a.v. de Minister
Dhr. dr. R.H. Dijkgraaf
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag

Postadres CDHO
Postbus 85498
2508 CD Den Haag
Bezoekadres CDHO
Parkstraat 83
2514 JG Den Haag
T: 070 8505300
W: www.cdho.nl
E: info@cdho.nl

Onderwerp

Nieuwe opleiding (joint degree)
HAS green academy en Avans Hogeschool
Voltijd hbo master
Gezonde Leefomgevingen
's-Hertogenbosch

Kenmerk CDHO

2023-102

Kenmerk Aanvragers

CvB / VeCo / 2307049

Datum

9 oktober 2023

Geachte heer Dijkgraaf,

Hierbij ontvangt u het advies van de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs (CDHO) over het voornemen van HAS green academy en Avans Hogeschool om de nieuwe hbo master Gezonde Leefomgevingen als bekostigde joint degree-opleiding te verzorgen in de gemeente 's-Hertogenbosch (brief van 12 juli 2023 met kenmerk CvB / VeCo / 2307049). De commissie heeft deze aanvraag ontvangen op 12 juli 2023. Aangezien het eerste aankondigingsmoment op 30 september 2023 heeft plaatsgevonden, is de aanvrager niet in de gelegenheid geweest om deze aanvraag aan te kondigen. De aanvraag was voorzien van alle voor de beoordeling benodigde gegevens en is door de commissie in behandeling genomen. De commissie heeft omwille van de zorgvuldige besluitvorming op 16 augustus 2023 de beslistermijn verlengd tot 6 november 2023.

De wettelijke grondslag voor dit advies is gelegen in artikel 6.2 van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW). Verder heeft de Regeling macrodoelmatig opleidingsaanbod hoger onderwijs 2023 van 28 april 2023, voorts te noemen de Regeling, voor de commissie als leidraad gediend.

Advies Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

Gelet op het hiernavolgende adviseert de commissie u om *negatief* te besluiten op het verzoek van HAS green academy en Avans Hogeschool om de hbo master Gezonde Leefomgevingen als bekostigde joint degree-opleiding te verzorgen in de gemeente 's-Hertogenbosch. De aanvraag voldoet naar mening van de commissie niet aan criterium a in art. 6 lid 1 van de Regeling. De kern van de afwijzing berust op de constatering dat de aanvrager niet heeft aangetoond dat er een

arbeidsmarktbehoefte bestaat aan afgestudeerden van de voorgenomen opleiding. De commissie heeft derhalve criterium b in hetzelfde artikel van de Regeling niet getoetst.

1. Omschrijving van de aanvraag

De aanvragers willen de opleiding Gezonde Leefomgevingen in de gemeente 's-Hertogenbosch verzorgen. Het gaat om een Nederlandse hbo master van 60 studiepunten die de aanvragers in voltijdvorm willen aanbieden. De aanvragers willen de opleiding in het RIO-onderdeel 'Landbouw en natuurlijke omgeving' laten opnemen. De aanvragers hebben geen voorstel gedaan wat betreft de indeling in een ISCED-rubriek.

De opleiding leidt studenten op die vanuit verschillende omgevingsperspectieven kunnen denken en werken om brede gezondheid te bevorderen. Hiervoor wordt binnen de opleiding aandacht besteed aan vier "omgevingen": (1) de voedselomgeving, (2) de groene omgeving, (3) de sociale omgeving en (4) de gebouwde omgeving.

De opleiding is toegankelijk voor studenten met een afgeronde hbo of wo bacheloropleiding. De aanvragers verwachten dat de opleiding vooral studenten zal trekken vanuit opleidingen zoals Social Work, Ruimtelijke Ontwikkeling, Food Innovation en Toegepaste Biologie.

Afgestudeerden van de opleiding kunnen functies zoals product- en projectontwikkelaar, sociaal werker, voedingsadviseur, gedragsdeskundige, gebiedsconsultant, zorgmanager en stedenbouwkundige uitoefenen.

2. Beoordeling criterium a

De commissie betreft ambtshalve de arbeidsmarktprognoses in het AIS van het ROA¹.

De aanvragers beschouwen twee opleidingstypen die zijn opgenomen in ROA's AIS als relevant voor de voorgenomen opleiding Gezonde Leefomgevingen, zijnde de opleidingstypen master farmacie en gezondheidswetenschappen en master bouwkunde, civiele techniek en architectuur. De commissie neemt het opleidingstype master bouwkunde, civiele techniek en architectuur niet mee bij de beoordeling van de arbeidsmarktbehoefte omdat hier geen verwante opleidingen in zijn opgenomen.

De commissie acht met de aanvragers het opleidingstype master farmacie en gezondheidswetenschappen het meest relevant omdat hierin de sterk verwante opleiding Healthy Ageing Professional samen met een groot aantal zijdelings verwante opleidingen (zoals Community Development en Gezondheidsinnovatie) is opgenomen. ROA typeert de vooruitzichten in 2026 voor afgestudeerden van dit opleidingstype als goed en verwacht grote knelpunten in de toekomstige personeelsvoorziening (zie Tabel 1, Bijlage 1).

De aanvrager beroept zich tevens op de prognoses van het ROA voor de beroepsgroepen (1) beleidsadviseurs, (2) biologen en natuurwetenschappers, (3), medisch vakspecialisten, (4) fysiotherapeuten, (5) psychologen en sociologen en (6) architecten. De commissie kent in beginsel

¹ <https://roastatistics.maastrichtuniversity.nl/AIS/login.aspx>

meer gewicht toe aan de prognoses voor opleidingstypen omdat daarin de uitstroom uit een cluster verwante opleidingen wordt gerelateerd aan verwachte baanopeningen voor dit type afgestudeerden. De commissie acht de beroepsgroepen (1) biologen en natuurwetenschappers, (2) fysiotherapeuten en (3) psychologen en sociologen onvoldoende relevant omdat de voorgenomen opleiding studenten niet beoogt op te leiden voor beroepen in deze beroepsgroepen. Om deze reden kent de commissie geen gewicht toe aan de prognoses voor deze beroepsgroepen.

De commissie acht met de aanvragers de beroepsgroep beleidsadviseurs ten dele relevant omdat afgestudeerden van de voorgenomen opleiding in aanmerking komen voor functies binnen deze beroepsgroep die gericht zijn op ruimtelijke inrichting. De commissie constateert daarbij dat deze beroepsgroep inhoudelijk zeer divers is en dat allerlei hoger opgeleiden voor (bepaalde) beroepen in deze beroepsgroep in aanmerking zullen komen. De commissie is daarom van mening dat de prognoses voor deze beroepsgroep slechts een indicatie geven van een arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de voorgenomen opleiding. Uit de prognoses van het ROA blijkt dat er voor deze beroepsgroep grote knelpunten in de toekomstige personeelsvoorziening worden verwacht (zie Tabel 2, Bijlage 1).

Verder acht de commissie met de aanvragers de beroepsgroep medisch vakspecialisten ten dele relevant omdat afgestudeerden van de voorgenomen opleiding slechts in aanmerking komen voor een deel van de beroepen binnen deze beroepsgroep, zoals vakspecialisten gezondheidszorg en medewerkersgezondheidsvoorlichting en -opvoeding. Zij komen echter niet in aanmerking voor in deze beroepsgroep opgenomen beroepen zoals prothese- en tandtechnici, opticiens, inspecteurs veiligheid, gezondheid en voeding en ambulancepersoneel. Uit de prognoses van het ROA blijkt dat er voor deze beroepsgroep grote knelpunten in de toekomstige personeelsvoorziening worden verwacht (zie Tabel 3, Bijlage 1).

Tot slot acht de commissie met de aanvragers de beroepsgroep architecten ten dele relevant omdat afgestudeerden van de voorgenomen opleiding slechts in aanmerking komen voor een deel van de beroepen binnen deze beroepsgroep, zoals landschapsarchitecten en stedenbouwkundigen en verkeersplanologen. Zij komen echter niet in aanmerking voor in deze beroepsgroep opgenomen beroepen zoals bouwkundig- en interieurarchitecten en cartografen en meetkundigen. Uit de prognoses van het ROA blijkt dat er voor deze beroepsgroep zeer grote knelpunten in de toekomstige personeelsvoorziening worden verwacht (zie Tabel 4, Bijlage 1).

De commissie concludeert dat de prognoses die zijn opgenomen in ROA's AIS voor de opleidingstypen en beroepsgroepen die (ten dele) relevant zijn voor de onderhavige opleiding een positieve indicatie geven van de arbeidsmarktperspectieven voor afgestudeerden van de voorgenomen opleiding Gezonde Leefomgevingen.

De aanvragers verwijzen vervolgens naar de gegevens afkomstig uit de Spanningsindicator en het Dashboard Vacaturemarkt van het UWV² betreffende de voornoemde beroepsgroepen (1) beleidsadviseurs, (2) biologen en natuurwetenschappers, (3), medisch vakspecialisten, (4) fysiotherapeuten, (5) psychologen en sociologen en (6) architecten. De commissie laat in lijn met het bovenstaande de beroepsgroepen (1) biologen en natuurwetenschappers, (2) fysiotherapeuten en (3) psychologen en sociologen buiten beschouwing. De commissie merkt op dat de arbeidsmarkt begin 2020 is gekrompen als gevolg van de coronacrisis en dat deze krimp vervolgens is omgeslagen

² www.werk.nl/arbeidsmarktinformatie/dashboards

naar een (zeer) grote krapte op de arbeidsmarkt die zichtbaar is bij alle beroepsgroepen en alle sectoren. Het feit dat de arbeidsmarktspanning bij de door de aanvragers relevant geachte beroepsgroepen als (zeer) krap wordt getypeerd en het aantal vacatures daarbinnen is toegenomen, is daarom niet onderscheidend. De commissie kent daarom minder gewicht toe aan deze bronnen en stelt vast dat zij een (zeer) kleine positieve indicatie geven van een arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de voorgenomen opleiding.

De aanvragers doen verder een beroep op de resultaten van elf werkveldinterviews die door Lexnova zijn uitgevoerd.³ Op basis van het onderzoeksrapport stelt de commissie vast dat de interviews in juni en juli 2023 hebben plaatsgevonden. Een lijst met de functies van de respondenten en de bedrijven waar zij werkzaam zijn is aan het onderzoeksrapport toegevoegd. De commissie constateert dat van tien van de elf respondenten kan worden aangenomen dat zij in een positie zijn om een gezaghebbende uitspraak te doen over het aannamebeleid van hun organisatie en dat zij voor een relevante organisatie werken. Het rapport bevat verder gespreksverslagen van alle gevoerde interviews.

De respondenten geven aan dat er maatschappelijke ontwikkelingen bestaan in hun werkveld die in lijn liggen met de onderwerpen die in de voorgenomen opleidingen worden geadresseerd. Zij zijn enthousiast over het profiel van de voorgenomen opleiding en zien de meerwaarde van een dergelijke opleiding op masterniveau. Ook wordt door enkele werkgevers aangegeven dat de gangbare arbeidsmarktgegevens de behoefte aan dit type afgestudeerden niet goed kunnen uitdrukken.

De respondenten is verder gevraagd hoe veel afgestudeerden van de voorgenomen opleiding zij momenteel al zouden willen aannemen. Negen respondenten hebben positieve reacties gegeven waarin zij aangeven nu of op de langere termijn behoefte te hebben aan afgestudeerden, maar deze behoefte is slechts door enkele respondenten (ruwweg) gekwantificeerd. In het rapport wordt gesteld dat de gegeven indicaties voor een huidige behoefte "ruim 10" medewerkers omvat. De commissie stelt op basis van de gegeven antwoorden vast dat dit een redelijke schatting is, maar merkt ook op dat dit overwegend een éénmalige behoefte lijkt te omvatten. Dit inachtnemend is de commissie van mening dat de interviews een indicatie geven van een geringe kwantitatieve arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de voorgenomen opleiding.

Vervolgens verwijzen de aanvragers naar vijf door relevante werkgevers ondertekende intentieverklaringen.⁴ De intentieverklaringen zijn getekend in juni en juli 2023. De commissie constateert dat de ondertekenaars in een positie zijn om gezaghebbende uitspraken te doen over het aannamebeleid van hun organisatie en dat zij voor een relevante organisatie werken. Eén van de ondertekenaars is ook betrokken geweest bij het bovenstaande onderzoek van Lexnova. Deze intentieverklaring wordt daarom buiten beschouwing gelaten.

De intentieverklaringen zijn vrijwel identiek en stellen dat de ondertekenaars de beoogde uitbreiding van het opleidingsaanbod van de aanvragers steunen. De ondertekenaars stellen dat het werkveld behoefte heeft aan de opleiding en dat het huidige opleidingsaanbod niet in de behoefte aan nieuwe medewerkers kan voorzien. Deze behoefte wordt niet gekwantificeerd.

³ "Master Gezonde Leefomgevingen HAS green academy & Avans Hogeschool - Rapportage: werkveldinterviews" (Lexnova, 2023)

⁴ Bijlage 8 van het aanvraagdossier

De commissie constateert dat, vanwege het geringe aantal intentieverklaringen, de bron slechts een illustratie geeft van een kwalitatieve arbeidsmarktbehoefte.

Verder verwijzen de aanvragers naar een vacatureanalyse die is uitgevoerd door Lexnova.⁵ In het onderzoeksrapport is aangegeven dat op 9 juli 2023 via Jobfeed een analyse is gemaakt van online vacatures die in de vijf jaar voorafgaand aan de peilingsdatum zijn geplaatst. In het rapport is beschreven welke zoekmethode en zoektermen zijn gehanteerd. Het onderzoek heeft vacatures vanuit het hele land op hbo- en hbo/wo-niveau verzameld op basis van de volgende “keywords”: (1) leefomgeving, (2) master, (3) -scrum en (4) -bachelor. Op grond van deze zoektermen stelt het onderzoek dat er in de afgelopen vijf jaar 2.687 relevante vacatures zijn geplaatst. 387 daarvan zijn in de laatste zestien weken van de onderzoeksperiode geplaatst (met een gemiddelde van 24 vacatures per week).

De commissie constateert dat de gebruikte zoektermen te breed zijn om te stellen dat de gevonden vacatures blijf geven van een specifieke arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de voorgenomen opleiding. Verder stelt de commissie vast dat afgestudeerden niet in aanmerking zullen komen voor functies zoals communicatiedeskundige (waar 41 vacatures van zijn meegenomen), jurist (35 vacatures) en systems engineer (23 vacatures). Ook zijn er vacatures meegenomen waar afgestudeerden mogelijk voor in aanmerking kunnen komen, maar waarvoor afgestudeerden van vele andere opleidingen ook voor in aanmerking komen, zoals consultant (44 vacatures), consultant inkoop (39 vacatures), contractmanager (34 vacatures) en bedrijfsadviseur (22 vacatures). Deze laatste groep vacatures geeft dus niet specifiek blijf van een arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de beoogde opleiding. Tot slot merkt de commissie op dat er in het dossier wordt vermeld dat er voorbeeldvacatures in het onderzoeksrapport zijn opgenomen, maar dat deze niet zijn bijgevoegd.

De commissie acht het onderzoek niet valide en navolgbaar en kent als zodanig geen gewicht toe aan deze bron.

Tot slot verwijzen de aanvragers naar een bijlage⁶ waarin op grond van een groot aantal bronnen en rapporten (waaronder verschillende maatschappelijke agenda's en arbeidsmarktverkenningen van het UWV) een kwalitatieve arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de voorgenomen opleiding wordt onderbouwd. De commissie stelt vast dat de bronnen die in de bijlage worden besproken laten zien dat er maatschappelijke ontwikkelingen zijn die in de richting van brede gezondheid sturen. Dit kan onder andere worden bereikt door het faciliteren van een gezonde leefomgeving. De arbeidsmarktverkenningen laten zien dat beroepen die een rol kunnen spelen in het ontwikkelen van deze leefomgeving (zoals beleidsmedewerkers ruimtelijke ordening en milieu) over het algemeen als kansrijk worden beschouwd.

De commissie is van mening dat de bronnen die in de bijlage worden besproken een indicatie geven van maatschappelijke ontwikkelingen en arbeidsmarktrends die een kwalitatieve arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de voorgenomen opleiding ondersteunen.

De commissie concludeert op grond van het bovenstaande dat de aanvragers niet hebben aangetoond dat er een arbeidsmarktbehoefte bestaat aan de voorgenomen opleiding Gezonde Leefomgevingen. De commissie komt tot deze conclusie op grond van het feit dat de aanvragers

⁵ “Master Gezonde Leefomgevingen HAS green academy & Avans Hogeschool - Rapportage: vacatureanalyse” (Lexnova, 2023)

⁶ Bijlage 1 van het aanvraagdossier

onvoldoende kwantitatieve gegevens hebben aangeleverd om een arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de voorgenomen opleiding aangetoond te achten. De kwalitatieve gegevens die de aanvragers aanleveren zijn onvoldoende specifiek om er een toekomstige en structurele arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de master Gezonde Leefomgevingen uit af te leiden. De aanvraag voldoet niet aan criterium a (art. 6 lid 1) van de Regeling.

Aangezien de aanvrager de arbeidsmarktbehoefte niet heeft aangetoond, toetst de commissie niet of de voorgenomen opleiding voldoet aan criterium b (art. 6 lid 1) van de Regeling. De commissie adviseert evenmin over de RIO- en ISCED-indeling van de voorgenomen opleiding.

Conclusie

Gelet op het voorgaande adviseert de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs u om *negatief* te besluiten op het voorliggende verzoek.

De Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

drs. P.M.M. Rullmann
Voorzitter CDHO

Bijlage 1: tabellen arbeidsmarktprognoses (Bron: ROA, AIS)

Tabel 1. Arbeidsmarktprognoses opleidingstype farmacie en gezondheidswetenschappen

Opleidingstype	Arbeidsmarktprognose variabele	Indicator	Aantal	Totaal % 6 jr.	Gem. jaarlijks %	Typering
>> Master - farmacie en gezondheidswetenschappen	verwachte uitbreidingsvraag tot 2026		8300	10	1.5	erg hoog
>> Master - farmacie en gezondheidswetenschappen	verwachte vervangingsvraag tot 2026		12100	14	2.2	gemiddeld
>> Master - farmacie en gezondheidswetenschappen	verwachte baanopeningen tot 2026		20400	24	3.6	gemiddeld
>> Master - farmacie en gezondheidswetenschappen	verwachte instroom van schoolverlaters tot 2026		12300	14	2.2	laag
>> Master - farmacie en gezondheidswetenschappen	ITKP toekomstige knelpunten personeelsvoorziening in 2026	0.92				groot
>> Master - farmacie en gezondheidswetenschappen	ITA toekomstige arbeidsmarktsituatie in 2026	0.92				goed

Tabel 2. Arbeidsmarktprognoses beroepsgroep beleidsadviseurs

Beroepsgroep	Arbeidsmarktprognose variabele	Indicator	Aantal	Totaal % 6 jr.	Gem. jaarlijks %	Typering
Beleidsadviseurs	verwachte uitbreidingsvraag tot 2026		6900	9	1.4	hoog
Beleidsadviseurs	verwachte vervangingsvraag tot 2026		11300	15	2.3	gemiddeld
Beleidsadviseurs	verwachte baanopeningen tot 2026		18300	24	3.6	gemiddeld
Beleidsadviseurs	ITKB toekomstige knelpunten beroepsgroep in 2026	0.834				groot

Tabel 3. Arbeidsmarktprognoses beroepsgroep medisch vakspecialisten

Beroepsgroep	Arbeidsmarktprognose variabele	Indicator	Aantal	Totaal % 6 jr.	Gem. jaarlijks %	Typering
Medisch vakspecialisten	verwachte uitbreidingsvraag tot 2026		8400	14	2.3	erg hoog
Medisch vakspecialisten	verwachte vervangingsvraag tot 2026		8700	15	2.3	gemiddeld
Medisch vakspecialisten	verwachte baanopeningen tot 2026		17100	29	4.4	hoog
Medisch vakspecialisten	ITKB toekomstige knelpunten beroepsgroep in 2026	0.828				groot

Tabel 4. Arbeidsmarktprognoses beroepsgroep architecten

Beroepsgroep	Arbeidsmarktprognose variabele	Indicator	Aantal	Totaal % 6 jr.	Gem. jaarlijks %	Typering
Architecten	verwachte uitbreidingsvraag tot 2026		2500	5	0.9	
Architecten	verwachte vervangingsvraag tot 2026		4600	10	1.6	gemiddeld
Architecten	verwachte baanopeningen tot 2026		7100	15	2.4	laag
Architecten	ITKB toekomstige knelpunten beroepsgroep in 2026	0.782				laag zeer groot